

Ook voor cosmetica geldt 'safety first'

Veiligheid onder vuur?

Het omvangrijke aantal cosmeticaproducten brengt een grote verscheidenheid aan ingrediënten met zich mee; van water en honing tot emulgatoren, geurstoffen en wasactieve stoffen. Bij de keuze voor deze ingrediënten staat het veiligheidsprincipe voorop. Toch worden we soms opgeschrikt door berichten dat sommige ingrediënten kankerverwekkend of anderszins schadelijk zouden zijn. Hoe kunnen we daar het beste mee omgaan?

Het produceren en op de markt brengen van cosmetica kan niet zomaar plaatsvinden: dit is aan regels gebonden. Wie in Nederland producten op de markt brengt, krijgt te maken met verschillende soorten wet- en regelgeving. Voor cosmetica bestaat specifieke wetgeving: de Europese Cosmetics Richtlijn, die in Nederland is opgenomen in het Warenwetbesluit cosmetische producten. Kern van de wetgeving is: "Cosmetische producten mogen de gezondheid van de mens niet schaden wanneer zij onder normale of redelijkerwijze te voorzienige gebruiksvoorwaarden worden aangewend."

Als gevolg hiervan geldt dat ieder cosmeticaproduct uitvoerig is beoordeeld op veiligheid, vóórdat het op de markt komt.

Om te bepalen of een product veilig is, moet de

fabrikant een risicobeoordeling uitvoeren. Hij beoordeelt het risico dat iemand loopt als hij een product gebruikt waarin een bepaalde stof zit, en niet alleen het gevaar van de stof in zuivere en geconcentreerde vorm. Neem fluoride in tandpasta. Fluoride is schadelijk als iemand een hele tube leeg eet. Echter, we spugen na gebruik het meeste uit. Daarom is het product veilig. Op het etiket moeten waarschuwingen die nodig zijn voor veilig gebruik duidelijk worden vermeld. Is dit voldoende? Sommige organisaties als Stichting Natuur en Milieu en Milieudefensie, menen van niet.

Risico en gevaar

Deze organisaties vinden namelijk dat zich geen enkele potentieel gevaarlijke stof in cosmetica en andere producten mag bevinden. Het verschil tussen de milieuroorganisaties en de cosmetica-industrie zit hem in de benadering van risico en gevaar. De industrie beoordeelt de veiligheid van een stof op basis van het mogelijke risico dat het gebruik van een stof in een product met zich meebrengt. Milieuroorganisaties beoordelen de veiligheid van een stof op hoe gevaarlijk de stof op zichzelf is. Ze gaan daarin vrij ver.

Milieudefensie noemt stoffen als parabenen en ftalaten in één adem met het DES hormoon, DDT, lood in benzine, asbest en PCB's: "Deze hadden nooit toegepast mogen worden zonder dat de veiligheid van tevoren getest was. Ook de signalen die vervolgens gedurende vele jaren met name uit

de wetenschappelijke wereld werden uitgezonden dat er wat mis was met deze stoffen, zijn meestal genegeerd. Uiteindelijk is pas een verbod tot stand gekomen toen een definitief bewijs geleverd kon worden, doorgaans vele tientallen jaren later. Een belangrijke les uit het verleden is vroege signalen serieus te nemen en niet te wachten tot een definitief bewijs is geleverd. Als sterke verdenkingen bestaan zoals bij ftalaten, parabenen, synthetische musken en triclosan in cosmetica, moeten deze stoffen vervangen worden", aldus de Grote gifvrije Cosmeticsatest van Stichting Natuur en Milieu / Milieudefensie uit 2005. Anno 2009 is het onderwerp nog steeds actueel, aldus een woordvoerder van Milieudefensie. "Cosmetica is op dit moment geen speerpunt binnen ons beleid, maar we onderschrijven de conclusies van het rapport nog steeds."

Gewraakte stoffen

De nadruk van Milieudefensie en Stichting Natuur en Milieu op ftalaten, parabenen, synthetische musken en triclosan komt voort uit het bezwaar dat deze synthetische stoffen slecht afbreekbaar zijn en dus langdurig in het milieu achterblijven. Daarnaast vrezen deze organisaties voor grote risico's van mogelijke hormoonverstorende effecten van de onderstaande middelen:

- **Ftalaten** zouden in het lichaam in de weg te kunnen gaan zitten van het vrouwelijk geslachtshormoon. In proefdieren is een serie vergroeiingen van voortplantingsorganen bij nakomelingen gevonden.
- **Parabenen** werken verstorend op de geslachtshormonen en er is in proefdieren een verminderde spermaproductie vastgesteld. Ook stelt Milieudefensie dat er een relatie is gelegd tussen het voorkomen van parabenen in borstkankerweefsel en cosmetica. Deze theorie is overigens door tal van gerenommeerde onderzoeks bureaus en wetenschappers ontkracht.
- **Synthetische musken** (de nu in gebruik zijnde polycyclische musken) blijken niet alleen het vrouwelijk geslachtshormoon, maar ook het mannelijk geslachtshormoon en andere steroïde hormonen dwars te kunnen zitten.
- **Triclosan** leidt bij vissen onder andere tot negatieve effecten op de reproductie (verminderde vruchtbaarheid).

Strengere controle

Het is lastig voor de branche om op dergelijke campagnes te reageren. Niet alleen gaat het om indirect 'bewijs' en aannames, ook geven ze geen oordeel over de veiligheid van cosmetica. De organisaties stellen slechts dat er stoffen zijn aangetroffen die in hoge doses mogelijk schadelijk voor de mens zijn. Met de nadruk op mogelijk, want de stoffen mogen rechtshalve gewoon gebruikt worden. De toegestane hoeveelheden stoffen in cosmetica blijven ver onder de veilige grens. Bovendien worden de meeste cosmetica uitwendig gebruikt en krijgt de consument er weinig tot niets van binnen. Kunnen de door Milieudefensie genoemde stoffen niet gewoon uit cosmetica weggelaten worden? Dat kan wel, maar dat zou heel andere risico's met zich meebrengen. Zonder bijvoorbeeld een conserveermiddel loop je als consument het risico dat je een bedorven product gebruikt.

De Voedsel en Waren Autoriteit ziet streng toe op de veiligheid en werkzaamheid van cosmetica. Door de jaren heen zijn cosmetica dan ook zeer veilig gebleken. Per 10 miljoen verkochte verpakkingen wordt slechts één gezondheidsklacht vastgesteld door een arts of dermatoloog. "Geen enkele fabrikant zou een product op de markt willen brengen waarover ook maar de geringste twijfel bestaat, dat het niet veilig is. De verhouding tussen de cosmetica-industrie en de consument berust grotendeels op vertrouwen. Daarom kan de industrie niet anders dan veilige producten op de markt brengen", aldus de NCV.

Musk

Dit wordt onderschreven door een recent onderzoek van de Voedsel en Waren Autoriteit. VWA heeft in januari 2009 44 cosmeticaproducten op alcoholbasis onderzocht op de aanwezigheid van synthetische muskverbindingen. Het onderzoek richtte zich op cosmeticaproducten op alcoholbasis zoals eau de parfum en aftershave die worden verkocht op de Nederlandse markt. Om gezondheidsredenen is de aanwezigheid van een aantal synthetische muskverbindingen verboden of slechts tot een vastgestelde limiet toegestaan. In geen enkel product zijn verboden synthetische muskverbindingen aangetroffen. Muskverbindingen die het meest zijn aangetroffen zijn galaxolide en tonalide. Deze stoffen zijn toegestaan in cosmetica en behoren tot de groep polycyclische muskverbindingen. In acht producten werd de stof musk keton gevonden maar de hoeveelheid bleef onder de wettelijke limiet.

REACH

In Europees verband wordt al jaren gesproken over de veiligheid van chemische stoffen. De nieuwe Europese stoffenregelgeving REACH zal

hierover uitsluitel moeten gaan geven. REACH staat voor Registratie, Evaluatie en Autorisatie van Chemische stoffen. Het doel van REACH is het beschermen van mens en milieu tegen de risico's van chemische stoffen in het algemeen. De aanleiding voor dit Europese beleid is dat van veel stoffen die op de markt verkrijgbaar zijn, onvoldoende bekend is in hoeverre ze schadelijk zijn voor de mens en het milieu. Het is daarom moeilijk voor bedrijven, consumenten en werknemers de juiste maatregelen te nemen om veilig om te gaan met stoffen.

Ondanks dat er voor cosmetica specifieke wetgeving bestaat, namelijk de Europese Cosmetica Richtlijn, krijgen ook producenten en importeurs van cosmetica te maken met bepaalde aspecten van REACH. Cosmetica zijn immers per definitie chemische stoffen of mengsel van chemische stoffen (preparaat). De bewijslast voor de veiligheid van stoffen wordt bij het bedrijfsleven gelegd. De NCV hecht grote waarde aan REACH en zet zich in Nederland in voor een succesvolle implementatie. "REACH zal het consumentenvertrouwen in cosmetica versterken."

Openheid

Om alle schijn van gesjoemel met al dan niet verboden stoffen tegen te gaan, heeft de cosmetica-industrie gekozen voor openheid. De producenten willen laten zien wat er gebeurt, hoe beslissingen tot stand komen, wat de eigenschappen van ingrediënten zijn. Zo worden producteigenschappen tegenwoordig op internet geplaatst, bijvoorbeeld op www.isditproductveilig.nl. Op deze site van de NCV zijn alle ingrediënten van cosmetica en andere producten terug te vinden. U kunt uw bezorgde klanten naar deze site verwijzen.

Meer over dit onderwerp is te lezen in de NCV brochure 'Zeker van cosmetica'. Klanten die meer willen weten over het veiligheidsaspect van cosmetica kunt u verwijzen naar deze informatieve en actuele brochure. De uitgave wordt nog regelmatig aangevraagd (via de website www.cosmetica.nl) en gedownload vanaf de website www.ncv-cosmetica.nl.

Linda Kattkamp